

Ehdotus tavoitteiksi 19.6.2003

Lahden kaupunkiseudun yhdyskuntasuunnittelun työryhmä 19.6.2003

Lahden kaupunkiseudun rakennemallityössä on tarkoitus ratkaista kaupunkiseudun yhdyskuntarakenteen pitkän tähtäimen kehittämiseen liittyviä keskeisiä maankäyttöön liittyviä kysymyksiä. Tärkeimpänä tavoitteena on löytää kestävä ja toimivan yhdyskuntarakenteen päälinjaukset. Ratkaisuja haetaan myös seudullisesti merkittävien toimintojen ja verkostojen sijoittamiskysymyksiin (kuten kaupalliset keskittymät, tiehankkeet, logistiset toiminnot, seudulliset virkistysalueet, häiriöitä tuottavat toiminnot). Rakennemallityön tehtävänä on antaa lähtökohtia ja osoittaa suuntaviivoja maakuntakaavan sekä kuntien yleiskaavojen laatimista varten. Kaupunkiseutu on monimuotoinen kokonaisuus, jonka erityispiirteitä voidaan hyödyntää yhteisesti määriteltävän tavoiteltavan tulevaisuuden toteuttamiseksi. Siksi onkin tärkeää, että suunnittelua ohjaavista tavoitteista ja suunnittelun painopisteistä päätetään yhteisesti, koko kaupunkiseudun kannalta tärkeitä suunnittelutarpeita korostaen.

Rakennemallityön tavoiteseminaari pidettiin 22.5.2003. Seminaariin osallistui laaja joukko mm. kaupunkiseudun kuntien, maakuntaliiton sekä valtion viranomaisten edustajia. Seminaarissa kuultiin tavoitteisiin liittyviä alustuksia sekä työskenneltiin tavoitteiden määrittämiseksi. Muistio seminaarista on laadittu erikseen.

Seminaarin tulosten pohjalta määritellään kaupunkiseudun rakennemallityön tavoitteet. Tähän muistioon on koottu ehdotus tavoitteistoksi hyödyntäen ryhmätöiden tuloksia. Tavoiteasettelu perustuu seminaarissa esitellyn jäsennöintiin:

- 1. Kaupunkiseudun alueidenkäytön kehittämisen pääperiaatteet**
- 2. Suunnittelun tavoitteet kestävä kehityksen ulottuvuuksien mukaisesti (maankäyttö- ja rakennuslaki, 1§)**

Tavoiteasettelun perustana ovat lisäksi laaditut lähtötietoselvitykset, joiden keskeiset tulokset on koottu erilliseen lähtötietoraporttiin sekä valtakunnalliset, maakunnalliset ja kuntatason tavoitteet, jotka osaltaan ohjaavat työtä.

Tavoitteisto ei pyri olemaan kattava lista rakennemallityössä huomioon otettavista asioista. Tavoitteisto osoittaa ne tärkeimmiksi nähdyt suunnittelun painopisteet, joiden tulee juuri tässä työssä korostua. Tavoitteista on tarkoitus päättää seutuhallinnossa ja kuntien valtuustoissa.

Tavoitteiden hyväksymisen jälkeen aloitetaan varsinainen suunnittelutyö laatimalla erilaisia maankäyttövaihtoehtoja tulevan rakennemallin ja siihen liittyvän päätöksenteon pohjaksi.

Liitteinä on kaavioita työprosessista

1. Kaupunkiseudun alueiden kehittämisen pääperiaatteet

Varaudutaan kaupunkiseudun kasvuun

- Määritellään selkeä näkemys maankäytön rakenteesta ja kehityslinjoista sekä uusista alueista ja täydennysrakentamisesta
- Esitetään asuin-, työpaikka- ja palvelualueiden sijoittuminen kaupunkiseudulle vetovoimaisesti ja taloudellisesti, jotta voidaan vastata todennäköiseen muuttovirtaan (0,5 – 3 % vuotuinen asukasluvun kasvu) - selvittämällä samalla eri vaihtoehdoin optimaalinen kasvu - sekä asumisväljyyden lisääntymisen ja kasvavien laatuvaatimusten mukaisiin tarpeisiin
- Yhdistetään seudun ja kuntien vahvuudet ja vetovoimatekijät kokonaisuudeksi päämääränä kestävä kehitys ja hyvä ympäristö
- Pidetään tavoitteena yksituumaisuutta ja sitoutuneisuutta rakentamisen piiriin otettavien alueiden aikataulutuksesta, järjestyksestä ja painopisteistä

Tähdätään ehjään ja toimivaan kaupunkirakenteeseen

- Arvioidaan kaupunkirakenteen toimivuutta seuraavin kriteerein:
 - alueet, jotka toimivat kävelyn ja kevyen liikenteen ehdoin (ydinkeskustat, asuinalueiden lähipiirit)
 - alueet, jotka toimivat joukkoliikenteen varassa (kaupunkimaiset taajamat)
 - alueet, jota toimivat autoliikenteen varassa (kylä-, ranta- ja haja-asutus, erillään olevat palvelut ja työpaikka-alueet)
- Etsitään ratkaisut alueellisille suunnittelutarpeille:
 - taajamatoimintojen alueet (keskustat, asuminen, elinkeinot)
 - palvelurakenne
 - kylät ja rantarakentaminen
 - liikennejärjestelmät ja kuntatekniikka
 - virkistysalueet ja -reitistöt
 - suojelu ja kulttuurihistoria
- Luodaan kaupunkiseudulle edellytyksiä kehittyä vetovoimaiseksi kokonaisuudeksi, huomioiden viimeaikaiset merkittävät hankkeet ja Lahden seudun hyvä logistinen asema (Vuosaari, oikorata, moottoritie, pääkaupunkiseudun paine, kuuluminen metropolialueeseen)
- Hyödynnetään ja kehitetään yhteisiä vahvuuksia (luonto, liikunta, muotoilu, puurakentaminen, kulttuuri)

Korostetaan yhteistyötä

- Työskennellään mahdollisuuksien mukaan kuntarajat unohtaen
- Sitoudutaan itse ja sitoutetaan muut keskeisiin rakennemallin periaatteisiin
- Selkeytetään kaupunkiseudun kuntien välistä työnjakoa ja rooleja
- Luodaan maankäytöllisin ratkaisuin osaltaan pohjaa seudulliselle yhteistyölle ja seutuyhteisölle sekä suuntaviivojen muodostamiselle asuminen ja elinkeinorakenteen kehittämisessä muuttuvissakin olosuhteissa
- Etsitään yhteisiä ratkaisuja raja-alueiden maankäytöstä
- Parannetaan omalta osalta seudullisen palveluyhteistyön kehittämisen edellytyksiä

2. Suunnittelun tavoitteet kestävän kehityksen ulottuvuuksien mukaisesti

Ekologiset tavoitteet

- Luontoarvot voimavarana ja kaupunkiseudun vetovoimatekijänä mm. matkailussa
- Yhtenäisten ja luontoarvoiltaan arvokkaiden alueiden tunnistaminen ja turvaaminen
- Tiiviin yhdyskuntarakenteen luominen, joka säästää luontoalueita, vähentää liikkumistarvetta ja vähentää henkilöautoriippuvuutta.
- Pohjavesien suojelu toimintojen sijoittelun keinoin
- Energia-, vesi- ja jätehuollon kehittäminen ekologisesti kestäväällä tavalla
- Liikenneverkoston sijoittaminen niin, että se mukautuu kokonaisu ympäristöön eikä riko arvokkaita luonnonarvoja
- Rantarakentamisen ja rantojen käytön sopeuttaminen rantamaisemaan ja muuhun ympäristöön.

Taloudelliset tavoitteet

- Olemassa olevan yhdyskuntarakenteen hyödyntäminen (tiestö, kunnallistekniikka, palvelut) täydentämällä ja tiivistämällä nykyistä yhdyskuntarakennetta
- Taajamien eheyttäminen osoittamalla uutta maankäyttöä nykyisille rakennetuille alueille (palvelujen turvaaminen) mutta arvokkaat luonnonalueet sekä kulttuurihistoriallisesti merkittävät kohteet säilyttäen
- Alkutuotannon toimintaedellytysten ottaminen huomioon säilyttämällä mahdollisimman laajasti hyvälaatuiset metsä- ja peltoalueet
- Yhdyskuntarakenteen kehittäminen joukkoliikenteen järjestämismahdollisuuksien varaan ja irrallaan olevien asuin-, työpaikka- ja palvelualueiden välittäminen
- Kaupan yksiköiden sijoittaminen niin, että kaupunki-/kuntakeskustat ja aluekeskukset säilyvät elinvoimaisina
- Työpaikkavarausten sijoittaminen seudulle yhdyskuntarakenteen kannalta optimaalisesti kuntarajat unohtaen; elinkeinoelämän lähtökohtiin ja ehtoihin perustuvat riittävät ja toiminnalle soveltuvat varaukset teollisuudelle, varastoinnille, pienyrityksille, toimistotyöpaikoille ja kaupalle
- Nykyisten työpaikka-alueiden olemassaolon turvaaminen ja kehittäminen

Sosiaaliset tavoitteet

- Monipuolisten asuinalueiden riittävä varaaminen erilaisia tarpeita, elämäntapoja, rakentamistapoja ja talotyyppejä varten
- Peruspalvelujen (ala-aste, päivähoito, neuvola, lähikauppa, joukkoliikenne) toimintaedellytysten turvaaminen kaikilla taajamatyyppisillä asuinalueilla
- Varautuminen alueen palvelurakenteessa kasvavan asukasmäärän tarpeisiin
- Laajojen virkistysalueiden riittävä varaaminen ja säilyttäminen eheänä ja niille yhteyksien turvaaminen katkeamattomien virkistysreittien välityksellä
- Uusien alueiden luonteva tukeutuminen joukkoliikenteen palveluverkoon ja joukkoliikenteen palvelutason parantaminen

Kulttuuriset tavoitteet

- Kaupunkiseudun kehittäminen elämyksellisenä, erilaisia alueellisia vahvuuksia sisältävänä kokonaisuutena
- Historiallisesti, kulttuurihistoriallisesti, arkkitehtonisesti ja kansallispeirinnön kannalta arvokkaiden alueiden ottaminen huomioon
- Seudullisesti tyypillisimpien maisemien ja maisematyyppien sekä rakennusperinnön kerroksellisuuden ja alueellisen monimuotoisuuden säilyttäminen
- Suunnittelun avoimuus ja seutuajattelun sisäistäminen
- Kyläalueiden tukeminen ja vuorovaikutuksen kehittäminen kaupunkimaisempien yhteisöjen kanssa
- Kaupunkiseudun suuntautuminen kansallisesti ja kansainvälisesti alueen vahvoilla osaamisalueilla
- Lahden kaupunkikeskustan kehittäminen koko seudun käyntikorttina jota täydentävät muiden kuntien keskukset

Yhteystiedot

Yleiskaava-arkkitehti Raimo Airamo, Lahden tekninen virasto/maankäyttö,
PL 126, Vesijärvenkatu 11, 15141 Lahti, ramo.airamo@lahti.fi,
p. 03-814 2161, gsm 050 518 4444, fax 03-814 2392.

Pasi Rajala, Maa ja Vesi Oy, PL 50, 01621 Vantaa, pasi.rajala@poyry.fi,
p. 09 682 661.

Juha Nurmi, Maa ja Vesi Oy, PL 50, 01621 Vantaa, juha.nurmi@poyry.fi,
p. 09 682 6473, gsm 040 837 7009.

Palaute

Tämä ehdotus tavoitteiksi on saatavilla suunnittelualueen kuntien (esim. www.asikkala.fi) tai Päijät-Hämeen liiton kotisivuilta (www.paijat-hame.fi). Palautetta tavoitteista voi antaa rakennemallityöryhmän jäsenille, yhteystiedot ohessa.

Rakennemallityöryhmän jäsenet:

Raimo Airamo (pj.), yleiskaava-arkkitehti, Lahden kaupunki,
raimo.airamo@lahti.fi, p. 03-814 2161

Anne Karvinen-Jussilainen (vpj.), kaavoitusarkkitehti, Lahden kaupunki,
anne.karvinen-jussilainen@lahti.fi, p. 03- 814 2183

Pertti Vesanen (siht.), Suunnitteluinsinööri, Lahden kaupunki,
pertti.vesanen@lahti.fi, p. 03- 814 2167

Aija Holopainen, kiinteistöinsinööri (paikkatietoasiantuntija), Lahden kaupunki,
aija.holopainen@lahti.fi, p. 03-814 2390

Matti Hoikkanen, liikenneinsinööri (liikenneasiantuntija), Lahden kaupunki,
matti.hoikkanen@lahti.fi, p. 03- 814 2428

Risto Jokiahon, kaavoitusinsinööri, Asikkalan kunta,
risto.jokiahon@asikkala.fi, p. 03-888 6270

Hartti Hämäläinen, kaupunginarkkitehti, Heinolan kaupunki,
hartti.hamalainen@heinola.fi, p. 03- 849 3240

Heikki Haapalahti, kaavoitusinsinööri, Hollolan kunta,
heikki.haapalahti@hollola.fi, p. 03- 880 1359

Katariina Tuloisela, kaavoitusarkkitehti, Nastolan kunta,
katariina.tuloisela@nastola.fi, p. 03- 885 1268

Raimo Ikaheimonen, kaavoitusinsinööri, Orimattilan kaupunki,
raimo.ikaheimonen@orimattila.fi, p. 03- 888 1441

Riitta Laitinen, suunnittelupäällikkö, Päijät-Hämeen liitto,
riitta.laitinen@paijat-hame.fi, p. 03- 8719 435

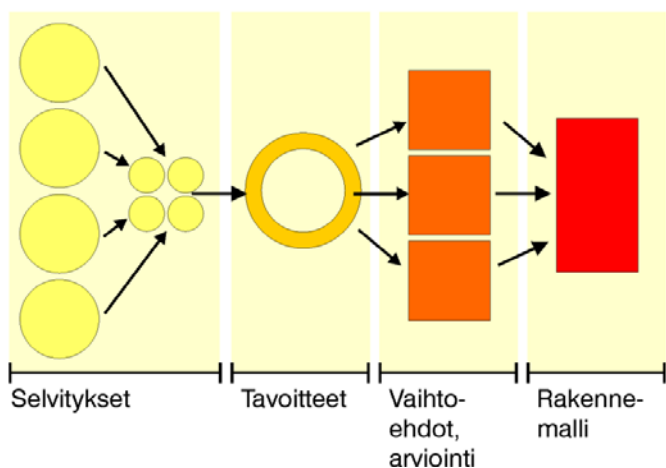
Kuva: Rakennemallityöryhmän jäsenet

Liite: Suunnitteluprosessi ja tavoitteet prosessissa

MAA JA VESI

Asikkala, Heinola, Hollola, Lahti, Nastola, Orimattila
Lahden kaupunkiseudun rakennemalli

Suunnitteluprosessi

MAA JA VESI

Asikkala, Heinola, Hollola, Lahti, Nastola, Orimattila
Lahden kaupunkiseudun rakennemalli

Tavoitteet prosessissa

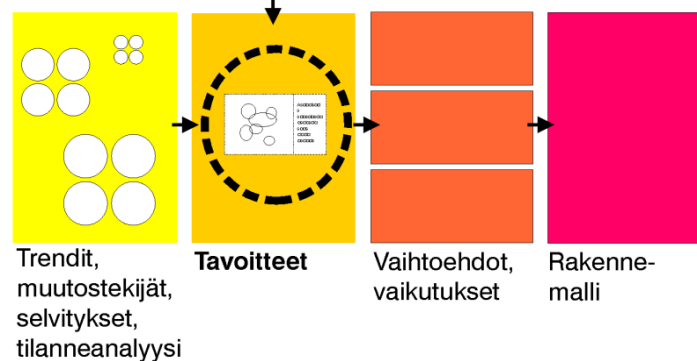
Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet

Maakuntastrategia

Kuntastrategiat/
seutu-strategiat

Kuntahaastattelut

Tavoiteseminaari

Liite: Rakennemallityön suhde muuhun kaavoitukseen

MAA JA VESI

Asikkala, Heinola, Hollola, Lahti, Nastola, Orimattila
Lahden kaupunkiseudun rakennemalli

Rakennemallityön suhde muuhun kaavoitukseen

